

Данило Криlach

Збручанський ідол

1

Якось весною, широким не ораним полем сільськогосподарського призначення по висохлій, ще торік траві втомлено плентався один непримітний чоловічок. Він був одягнений у звичайний спортивний костюм «адідас» китайського пошиву, синьо-зелено-бордового кольору. На його голові гордо проте не по сезону чорніла літня кепка в ситечко з білим орлом і написом «USA California». Дашок кепки був надламаний над правим оком і нагадував дах будинку. На його ногах красувались туфлі перламутрового кольору, 44-го розміру. На вигляд чоловічкові було 30–33 роки, не більше і не менше. Його обличчя заросло чорною густою щіткою, очі дивились на світ рішучо і трішки божевільно, середній зріст та худорлява постава це все що можна на даний момент сказати про його зовнішність. Звали чоловічка Дмитром, а прізвище у нього було Музика. В широких колах він був відомий по кличці Музикант, а от у вузьких його прозивали Композитором. Сам він любив називати себе просто Діма Музикант, шукач щастя,

авантюрист-любитель, та генератор ідей з широкої дороги. Де взявся наш мандрівник у цих широтах і звідки його несло того я поки що повідомити не можу, але скажу одне що в даний час його дорога лежала в районний центр Гусятин, місто мінеральних вод і меблевих фабрик.

2

Селище міського типу Гусятин ліниво розляглося на правому березі доленосної річки Збруч. До слова на лівому березі цієї річки також лежав Гусятин, але відносився він зовсім до іншої в прямому значенні слова парафії. Той Гусятин до якого прямував Діма Музикант був одним із районних центрів, Тернопільської області. Гусятин же по ту сторону це звичайне село і належало воно до Чемировецького району, Хмельницької області. Якщо зовсім заглибитись в хащі історії то можна з'ясувати що колись ці два населених пункти були одним цілим, одним містом, перша згадка про нього датується ще сивим 1431 роком. А ось вже неспокійний 1772 рік навіки, а краще сказати на довго розділив місто як вправний хірург сіамських близнюків. Роковий Збруч на долю якого випало ділити, імперії, держави, цілі народи, сім'ї та друзів уміло зробив свою справу. На правому березі ріки, аж до першої світової війни запанували австріяки,

на лівому москалі. При добрій погоді і від нічого робити австрійська погранзаства показувала дупи москалям, а москалі з високої гори австріякам, на все те усміхаючись дивився Збруч несучи свої сині води поміж пологі береги і зигзаги колючого дроту ген-ген до норавливого Дністра.

3

Гусятин місто не стільки велике як довге. Витягнуте струною вздовж розбитої магістральної дороги, воно починалось серед глухих полів і впиралось у згадуваний вже віковичний Збруч. Діма Музикант авантюрист-любитель пройшовши довгий шлях, показавши не одну дулю недбалим водіям аматорам з-під коліс автомобілів котрих вивергались лави грязюки і фонтани брудної води аж доки не опинився в решті решт на міській автостанції. Сірий прямокутний будинок увінчаний короною з метало-черепиці кольору перестиглої вишні на якій білими металевими буквами було виписано «Автостанція Гусятин», дивився на Музиканта великими темними вікнами оправленими в товсті дерев'яні рами. Під будинком стояло дві масивних лави вималюваних в синій колір. На них тулилось безліч простого люду з великими торбами, рябими сумками і різнобарвними поліетиленовими кульками. Біля лав

прилаштувалась металева урна такого ж кольору вщент набита сміттям. В ній в пошуках поживи рився чималий вимашений зеленкою собацюра невідомої породи. На платформах чекали на своїх пасажирів; еталони, богдани, ПАЗіки, мерседеси, івеки та інші найменування пасажироперевізної техніки. Найближче до будівлі автостанції готовий до виїзду вщент наповнений нетерплячим людом стояв малиновий бусик «Мерседес» на лобовій шибці якого висіла табличка з написом «Гусятин — Копичинці». Водій десь барився, а поміж тим в салоні ширився незадоволений гул його клієнтури. Діма зупинився неподалік оцінюючи ситуацію. Він зняв з голови кепку з переламаним дашком, заховав її у кишеню, пригладив чорні кучері, й не квапливо підійшов до маршрутки. Ще раз насторожено оглянувшись довкола, сплюнув через ліве плече й крізь відчинені двері увійшов у салон.

— Так громадяни-добродії — промовив він твердим гучним басом — передаємо за проїзд. Хто куди?

— Заждіть-заждіть, пане! Ви щось дивлюсь переплутали? Я добре знаю водія цього буса, ви на нього ні крапельки не схожі, — хрипло вимовив сивий сухорлявий дідок що сидів на передньому кріслі. В салоні піднявся гул підозрілих язиків і стукіт обурених зубів. Всі хто хоч раз на місяць вибирався по справах в районний центр, а таких тут

процентів 99 добре знали водія цього транспортного засобу. П'ять днів на тиждень по декілька раз на день він здійснював регулярні пасажирські перевезення за маршрутом «Гусятин-Копичинці» і навпаки, його знала кожна собака у кожному придорожньому дворі що не раз обгавкувала цей шумний тарантас.

— Якщо хочете знати? То я вам повідомляю шановні ви мої громадяни-добродії — пішов в атаку Діма застосувавши на практиці не одноразово перевірений закон, який чітко вказував, наступ це найкраща оборона, — так ось доводжу до вашого відома що водій до якого ви так звикли захворів, гостре кишкове отруєння. Треба було менше ковбаси їсти, десять хвилин тому його забрала швидка. От такі то пироги, добродії, от такі то справи. Тому я ось власною персоною вповноважений замінити його. Якщо маєте якісь претензії виходьте і чекайте на інший рейс.

В салоні запанувала тиша, виходити ніхто не хотів, вставати з нагрітих місць бажаючих не знаходилось.

— Так-так, передаємо за проїзд і бажано без здачі.

Руки пасажирів потяглись в кишені, сумочки та гаманці, зашаруділи гривні, дзвінко задзвеніли копійки.

— По посвідчені візьмете? — обізвався той

самий сивий дідок з переднього крісла.

— Де ви тільки беретесь на наші голови? Гаразд з огляду на вашу пильність, так йому бути, візьму?

Дідок задоволено посміхнувся виставивши на показ свої жовті поріділі зуби.

Чабарівка — 4 гривні, Васильківці — 6, Крогульці — 8, Чагарі — 10, Копичинці — 12. Така такса як виявилось на той час була встановлена в міжміській маршрутці, а в кишені шукача щастя згодом опинилось 186 гривнень паперовими банкнотами та металевими копійками.

— Так, добродії, нікуди не розходимось. Через дві хвилини виїжджаємо я тільки в касу і назад — скомандував новоспечений водій. В салоні знову піднявся гул незадоволених, оббитих нетерплячкою пасажирів що вічно кудись поспішають самі не знаючи куди. Діма як бджола трудівниця злетів з борту шумного вулика й потираючи руки рушив з платформи в сторону автостанції, — нашому народу бракує твердості, — пробурмотів він сам до себе. Діма Музикант як і Остап Бендер знав чотириста способів як витягти гроші з гаманців довірливих громадян яких він так любив називати добродіями. Тим часом з відчинених навстіж дверей автостанції Гусятин, спотикаючись та на ходу гублячи шкіряного кашкета поспішав справжній водій малинової

маршрутки. Сьогодні він трішки забарився на хвилин п'ять, якась справа затримала його тепер на нього чекав великий сюрприз про який він навіть не здогадувався.

4

Діма Музикант незворушно пройшов повз поспішаючого на усіх парах водія оминув станцію і тут боковим зором закріпив напис; «кафе Турист». Це був такий же сірий будинок з великими темними вікнами що по панібратське притулювся до автостанції, ці дві будови були між собою нерозривно пов'язані однією спільно нажитою стіною, по суті були одним цілим, тільки Автостанція гордо випиралась вперед, а кафе скромно ховалось за її рогом. В животі генератора ідей грав оркестр тромбонів і туб при цьому їм настирливо асистував баян, до горлянки піднімалась зголодніла за довгий час поневірянь булька слини тому подальший маршрут було негайно сплановано і він пролягав тільки через кафе «Турист» й ні кроку в сторону. Піднявшись кількома сходинками Музикант прочинивши двері потрапив спочатку в темний тамбур потім ще одні двері і ось просторе приміщення кафе зустріло його всією своєю світлістю. Зал цього закладу громадського харчування дійсно був просторим,

всередині у два ряди стояли дерев'яні столи з лавами, ліворуч ближче до дверей розміщувався бар зі столом замовлення, над ним висів та без кінця працював великий плазмовий телевізор. Ще лівіше тулився електричний шкаф кури-гріль в якому заманливо крутились та рум'янились декілька тушок жирненьких курочок, а ще лівіше в затишному закутку розміщалося ще три дерев'яних столи, вішак для одягу і двері чорного виходу. Діма оглянув приміщення прискіпливим хижим поглядом, все тут його влаштовувало як найкраще, особливо наявність чорного виходу що видавалось йому найбільшою зручністю, туди можна чкурнути в разі крайньої потреби. Набравши повні легені повітря рішучо як завжди не витрачаючи марно часу на дурниці він попрямував до столу замовлень, там за стійкою стояла приємна жіночка в окулярах, командним чітким голосом вона давала розпорядження та приймала замовлення.

— Що вам? — запитала вона Діму який в той момент думками поїдав одразу всі ароматні тушки курочок в грілі, оркестр в його шлунку якраз виконував соло тромбона. Вчасно оговтавшись намацавши в кишені декілька чужих купюр трішки охолов.

— А що у вас на перше?

— Борщ, суп-пюре.

— А на друге?

— Картопля-пюре з котлетою, вареники, пельмені. Ознайомтесь з нашим меню там усе написано. — Голосом диктора повідомила жінка.

— Все у вас пюре?

— Що?

— Нічого. Давайте борщ і порцію, а краще дві пельменів.

— Добре. Щось будете пити?

При питальному реченні, щось будете пити, оркестр в животі Діми Музиканта розгубив ноти і кожен виконавець в його складі почав грати щось своє. Ще недавно ідучи широким не ораним полем сільськогосподарського призначення наш герой зарікся на рахунок алкоголю який явно погано впливав на генератор ідей, зводив всі його бізнес починання нанівець. Хоч з іншого боку пити можна й просту воду. Кожен індивід думає в міру розвитку своїх болячок.

— Хіба що склянку томатного соку — занижуючи свої харчові потреби попросив Музикант.

Після зробленого замовлення він все ж на всяк випадок зайняв місце за затишним столиком біля чорного виходу де нетерпляче зачекався на свої пельмені й борщ. За сусіднім столиком по праву руку від Діми сиділо двоє явно підгуляних кумів які вели між собою гарячу дискусію куди краще їхати на заробітки в Польщу чи Москву. Діма любив

прислухатись до чужих розмов часом це наводило його на правильні думки та скеровувало на потрібний шлях. Особливо він любив сп'янілих чоловічків у стадії папуги балакуна. Балакун як відомо знахідка для шпигуна, бюро розповсюдження слухів і новин, агенція політичної думки, моралі та етики. Один гарячий співрозмовник явно агітував іншого за Москву, другий навпаки за Польщу.

— Та навіщо тобі та Польща? Щоб поїхати туди потрібен закордонний паспорт, віза, — це раз і два, сили вистояти довгі черги — три, різна паперова тяганина — чотири, і зайві матеріальні витрати — це тобі, куме, п'ять — наводив свої аргументи промосковський орієнтований агітатор підливаючи в пластмасові одноразові стаканчики білий дурман для голови.

— Ну не скажи — обурювався другий витираючи мокрі губи і закушуючи пиріжком з ліверною начинкою — це в такий час коли москаль таке творить на нашій Україні. Ні, мені совість не дозволить.

Розмова потихеньку набирала політичних барв.

— То може підеш добровольцем? Якщо ти такий великий патріот. Сидітимеш в окопі їстимеш болото, а в той час всі ці жуліки при власті будуть з тебе дурного реготати гріючи жирні дупи в

Арабських Еміратах.

— Куме перестань. Не буди в мені звіра. Я в Москву ні ногою. Моя держава мені цього не простить.

— Як би в тебе була держава то тобі б не довелось бурлакувати по світах...

Наш герой втратив цікавість до жвавої розмови своїх сусідів коли побачив як усміхнена охайна чорнява молодичка несла йому на підносі паруючий борщик, дві порції пельменів і стакан густого томатного соку. В цей час в його животі пішов на довгий антракт шумний набридливий оркестр духових інструментів разом з баяном.

Страви стояли на столі, нарешті після довгої зупинки на повний хід запрацював харчо-переробний завод імені Дмитра Музики отримавши потрібні для роботи матеріали. Пальці-затискачі міцно закріпили ложку, руки-транспортери подавали сировину до рота де зубо-розжовуючий прес чавив її на дрібні шматки, далі сировина проходила аналіз на смак і потрапляла в пропускну камеру гортані, звідти трубою стравоходом прямувала в основний цех переробки, шлунок. Тут вже нетерпляче галасували агенти та заготівельники корисних речовин і вітамінів всіх органів та систем. Представники печінки збирали вітамін — А, кісткам подавай кальцій та фосфор, серцю магній, мозку йод і так

далі. Кожному належало взяти своє.

Трапеза йшла в самому розпалі, губи рухались, зуби чавкали, за вухами тріщало, коли раптом двері чорного ходу не сміло прочинились і в кафе увійшов чоловік похилого віку. Він був трішки згорблений в плечах, одягнений в чорну синтепонову куртку, джинсові штани, на ногах біліли кросівки на голові сиділа зимова фетрова шапка. Чоловік чемно підійшов до Діми, схиливши голову ніби кланяючись.

— 10 гривень не позичите?

— Пенсійний фонд вам діду в поміч, — холодно відказав Музикант.

Чоловічок зняковів, нічого не відповівши потинявся далі в зал, там він підступив до двох кумів що продовжували свою п'яну дискусію й щось їм тихо шепнув.

— Самим не вистачає — грубо сказав котрийсь з них.

Діма дивився на старого і щось у ньому таки було особливе в його погляді не спостерігалось звичної наглості яким володіють прохачі-професіонали, а в мові жодної нотки хамства. Очі сумирні присоромлені. Рухи не певні трохи сковані. Відверто кажучи роль позичальника на вічне віддавання він грав поганенько.

— Добродію — покликав Діма старого не стримавшись.

Старий з надією оглянувся. Авантюрист-любитель жестом підкликав його до себе.

— Присідайте шановний. Ви голодні?

— Я! Ну... Ну... — пробурмотів щось незрозуміло чоловічок.

— Офіціант, борщ та одну картоплю пюре з котлетою — голосно скомандував Музикант.

— Пити будете?

— Що? — ніяково перепитав старий.

— Пити, кажу, буль-буль. Будете?

— Ну, не знаю?

— Дивний ви чоловік. Скільки років прожили на білому світі, а основного правила життя не знаєте.

— Вибачаюсь. Якого це?

— Дають бери, — б'ють тікай.

— Я знаєте не звик — виправдовувався чоловік.

Не минуло й п'яти хвилин як позичальник вже наминав червоний як кров борщ та картоплю пюре з котлетою пошморгуючи носом та примружуючи очі. Його порозовілі щоки роздувались і здувались, наче в хом'ячка, щелепи тихо цокотіли та смачно прицмокували. Таким чином протягом короткого часу невтомної праці не покладаючи зубів та ложки зі стравами було покінчено, а порожні тарілки відсунуті в сторону.

— Дякую за те що так смачно пригостили.

— Дякую в кишеню не покладеш, шановний, — усміхаючись відказав благодійник й одразу додав — даю десять гривень, якщо підкажете де в цьому місті можна переночувати?

— Можна в готелі, можна в мене якщо вас влаштує моє скромне помешкання?

— Мені аби дах над головою і м'яка подушка.

— Ну тоді ласкаво просимо. Я живу тут неподалік в санаторії.

Діма Музикант здивовано ворухнув бровою, поправив свої чорняві кучері і пильно оглянув старого чи не покинув він бува дружити зі своєю сивою головою.

— Боюсь санаторій це занадто офіційно і пафосно як для моєї ну дуже скромної персони. Можуть бути проблеми.

— Та не бійтесь, ви. Все буде добре. Це не зовсім те про що ви подумали — запевнив підсміюючись старий.

5

Чоловік похилого віку що пізніше представився Михайлом Петровичом Боровиком виглядав досить адекватно усі ті старечі хвороби голови ще явно його не торкнулись.

Петрович не жартував він дійсно жив в

санаторії що іменувався «Збруч» правда на так званому нелегальному становищі. Колись це був курорт республіканського значення зараз же занепадаюча нікому не потрібна майже дика місцина. Декілька ентузіастів ще підтримують його як можуть на плаву, упорядковують територію, ремонтують та охороняють від злих помислів в надії що колись він ще відродиться, оживе та послужить людям та їхньому здоров'ю.

Старий жив на території санаторію в окремому будиночку можна сказати зі всіма зручностями якщо не брати до уваги того факту що там не було ні світла ні газу ні телефонного зв'язку. Все тут по-відрізали за борги. Кімната двомісна, чиста, рік тому капітально відремонтована з двома ліжками, тумбою та шафою для одягу.

— Ми знаходимось в унікальному місці — щиро усміхаючись говорив Петрович.

— Чим же воно таке унікальне? Ні світла, ні газу — здивувався шукач щастя з широкої дороги.

— Це ж бальнеологічний курорт слабо-мінералізованої води з великим вмістом органічних речовин типу «Нафтуса» під назвою «Новозбручанська» і ропи високої мінералізації типу «Друскенінкей» під назвою «Гусятинська» — без найменшої запинки видав довідку Михайло Петрович.

— Бачу-бачу, жодного легального

відпочиваючого на вашому унікальному курорті зі слабо-мінералізованою водою і друс — тьфу ти — конською ропою — з сарказмом випалив Діма.

— Санаторій занепав бо не зміг виграти жодного тендеру на відпочинок, хоч і пропонував досить привабливі та вигідні умови — з сумом підмітив Петрович.

— Не зміг виграти бо напевно директор не побажав платити відкати всім тим тендерним щурам, патріотам корита і гаманця, — констатував Музикант.

Боровик замовк на пустивши на обличчя маску суму та печалі. Він мовчав занурившись у свої думки, сидячи на ліжку, підкосивши ноги. Мовчав — мовчав і раптом заговорив зовсім по іншому.

— Вибачте з огляду на ту ситуацію що склалась в нашій країні я мушу поставити вам одне не зручне запитання. А яких ви пане, Дмитре притримуєтесь політичних поглядів?

— Мої політичні погляди різнонаправлені, широкі та глибокі, — твердо відповів Музикант.

— Як це розуміти? — здивувався Боровик.

— З націоналістами я націоналіст, з демократами — демократ, з центристами — центрист, з комуністами — комуніст, з радикалами — радикал, з анархістами — анархіст і так далі і тому Петровичу подібне. Десь глибоко-глибоко в

душі я комуніст оскільки ненавиджу всіх цих новітніх буржуїв-аферистів що заробили свої статки шляхом брехні, злодійства і продажності. Але на зовні я капіталіст люблю знаєте шик, блиск, гроші й ті вигоди які вони дають. Хоч з іншої сторони гроші самі по собі нічого не варті.

— Тепер це називається вибачте за слово, політична проституція — пробурмотів старий ніби сам злякався своїх слів.

Діма Музика в край здивувався темі яку ні з того ні з цього підняв Петрович, ще не давно він голодний і холодний соромливо ходив по автостанції позичати 10 гривень в абсолютно незнайомих людей, а зараз щечече про політику як молодий на весіллі. З другого боку це цілком природно в країні давно немає інших тем для розмови окрім політики. Зустрічаються декілька інтелігентів доморощених політзнавців та й починають між собою гарячі суперечки: Хто? Кого? Як? Хто з політиків скільки вкрав? Хто кому продався? Хто непотріб? Хто свій, а хто чужий? Люди ведуть політичні розмови напевно ж не від доброго життя бо як би вони добре жили то розмовляли про театр, кіно, музику, спорт про акторів та співаків, про культуру, літературу і тільки в останню чергу про політику. Добрий працівник працює так що про нього говорити нічого, а поганий тільки шум піднімає, вічно йому

щось заважає, мішає, вилазить боком.

— Повірте мені, вас не нагодують радикали, не одягнуть націоналісти, не вилікують демократи, не куплять путівку на відпочинок комуняки. Я до вашого відома є єдиним членом найвільнішої партії імені Діми Музиканта, сам себе одягаю, сам годую і як говориться у вус не дую. Я критикую і хвалю свою партію, інші мені не цікаві. А вам таки скажу вся ця політика мішура, опіум для народу, рабство для людей, засіб розділити одне стадо баранів на декілька і зіткнути їх в бійці рогами за примарні ідеали. Як говориться діли і владарюй. А я до вашого відома вільний від наших, ваших і їхніх. Я сам собі даю обіцянки, сам пишу собі закони, сам намагаюся їх виконати, сам себе призначаю на посади, сам подаю на себе у відставку. І ні слова більше про політику, давайте краще поговоримо як ви докотились до такого життя?

6

Очі Михайла Петровича Боровика загорілись жагучо палючим вогнем, давно вже ніхто не справлявся про його так зване житіє, а воно на його думку було насиченим та цікавим, багатим на різні перипетії, повороти, перевороти то ж не відкладаючи він взявся повідати свою історію.

— Та що тут розказувати? Моє життя

пройшло як сон, як мить, навіть не віриться що все те відбувалось зі мною насправді. Я народився, ріс, учився, мріяв й думав про щасливе світле майбутнє яке так палко обіцяла партія. Та все сталось зовсім по іншому. Ні я не хочу сказати що маю якісь претензії до життя ми хоч люди, маленькі мурашки все ж маємо можливість керувати своєю долею. Ми не можемо управляти хворобами, обставинами довкола нас, погодою, але на щось при бажанні та й здатні. Я народився далекого вже 1935 року в Донецьку. Батько був шахтарем добував вугілля в глибоких забоях, а мати вчителька молодших класів. Я пішов по її стопах, батько був не проти, він волів щоб я не знав важкої чорної шахтарської праці. Отож по закінченні школи вступив в педагогічний вибрав фах історика. Вабила мене повита таємницями давнина. Хотів навіть стати археологом, пощастило мені брати участь в кількох експедиціях в степу на розкопках курганів. Проте археологом я не став, ну але ця прикрість не завадило мені в подальшому займатись улюбленою справою досліджувати старовину й навчати молодих. У 60-х роках мене як і більшість одногрупників направили працювати на захід я потрапив в Гусятин де судилось мені прожити решту свого життя. Працював вчителем історії, історія як ви знаєте буває різна є історія середніх віків, світова історія, історія Русі, була історія

партії, комунізму й таке. Працював також гідом в краєзнавчому музеї, активно досліджував історію краю, навіть вдалось випустити декілька книг, написати кільканадцять статей в наукові журнали. Зі своїми підопічними школярами ходив в турпоходи їздили на екскурсії, проводили різні заходи на історичну тематику. Розказував їм про атеїзм, про світле майбутнє що вже не за горами. Тут таки в Гусятині познайомився з гарною дівчиною Марійкою, одружився, завів двох синів Іван та Микита. Іван пропав безвісті в Афганістані, маю надію що він десь там ще живий, Микита... а Микита подавав великі надії, був розумним та талановитим хлопцем міг стати людиною, а став лиш алкашом, гульвісою та картографом. Пропив та програв все своє життя, та ще й мою квартиру. Суд постановив забрати за борги моє житло, виконавча служба не забарилась виконати вирок. Так я на старість лишився без даху над головою, поневірявся по чужих кутках, просив хоч якоїсь допомоги у влади в чиновників, писав заяви, прохання доки один знайомий не запропонував пожити тут. В санаторію зараз справи сутужні, відпочивальників немає тож я нібито не стану нікому заважати. Ну а моя дружина Марійка померла давнішеще до того як у нас забрали житло, інсульт хвороба серйозна, тож лишився я сам один на білому світі, без світлого майбутнього, з втраченими ілюзіями та

нездійсненими мріями. Поклав роки на сумлінну працю суспільству, за що отримаю свою хоч невеличку проте зароблену пенсію.

Коли Петрович замовк Діма усміхнувся легкою майже не помітною посмішкою — це ж треба все життя віддати служінню державі щоб на старість років вона в знак вдячності дала пенька під зад. Ось вам політика, ось вам альфа і омега, а як би ви служили своїй партії імені Михайла Боровика зараз жили б в гармонії з природою та оточуючим середовищем, ситий одягнений зі своїм дахом над головою. Минулого правда не вернеш шкода ваших дітей, шкода дружини. Та що поробиш всі ми рано чи пізно відкинемо копита, такий закон життя.

— Я знаєте не звик — тихо відказав Петрович соромливо потупивши очі в підлогу.

— Бачу, що вам вже пізно пити «Боржомі». Ваше життя пройшло в марних надіях і нездійснених сподіваннях. Один мій знайомий ваших років все життя сподівався і надіявся мовляв, а от завтра буде краще. При Радянському Союзі він надіявся, при Кравчуку та при Кучмі його теж не покидала надія, при Ющенку особливо надіявся, при Януковичу надіявся, але слабо. І ось якось мій знайомий захворів на невиліковну хворобу, рак четвертої стадії доїдав легені, його дні були обраховані непідкупним небесним бухгалтером. Нема нічого жахливішого знати що твої дні як

листки у відривному календарі ось-ось закінчаться. Що завтра настане новий день, але вже без тебе. Без тебе сходитеме і заходитеме сонце. Ти ще бродиш по білому світі, але фактично вже є мертвим й усі довкола дивляться на тебе як на мерця. Коли в твоїй коморі стоїть домовина, надіятись на щось добре не випадає можливості. Мораль цієї байки ховається в божій заповіді: — «Не створи собі, кумира», а просто живи так як дозволяє життя. Тому дядьку на якого ти маєш надію на тебе абсолютно начхати, у нього є свої плани і розрахунки.

— З Божою помічаю треба жити доки відміряно.

— Ви вірите в Бога? Я дума комуняки і релігія річ не сумісна.

— Я давно не партійний здав квиток коли розпалось СРСР як і більшість моїх знайомих.

— Одним словом ви відцурались від Бога, пропогували атеїзм, а тепер говорите про нього ніби нічого не було.

— Бог милостивий, він все бачить, все розуміє. Хай краще він мене судить, а не ви.

Діма Музикант заспокоївся й задумливо приляг на ліжко навіть не розстеляючи його, генератор ідей вже декілька днів не видавав нічого вартого уваги. В кишені спортивних штанів лежали ще сто гривень пожертвуваних добрими людьми, а отже час «Ч» повної кризи на деякий момент

віддалявся.

Весняна ніч тривала довго, Композитор стомившись спав як немовля, солодко проте чутливо. За роки неспокійного життя сповненого різними трафунками він добре навчився використовувати систему нічної звуко та шумо локації під кодовою назвою В-2 тобто свої два вуха, його нічна зміна спеціалістів в галузі відстеження підозрілих звуків працювала кваліфіковано на совість при першій же підозрі про небезпеку без зволікань піднімала тривогу. Цієї ночі судячи з журналу чергувань тривога оголошувалась двічі. Перший раз опівночі через підозрілий шум за вікном, другий над самим світанком через крик якогось не ідентифікованого звіра чи птаха. Діма розплющував очі, включив аналітичний центр який зробивши вичерпний аналіз не виявив ніяких ознак загрози дав відбій.

7

Як правило старі люди прокидаються дуже рано, але коли Михайло Петрович відкрив очі Музикант вже бадьоро походжав по кімнаті. Він був саме з тих над ранніх пташко що піднімаються ще до сходу сонця. Діма переконаний всі важливі справи здійснюються в першій половині дня. Одне із його шістнадцяти правил життя ясно говорило:

«Хто рано встає тому Бог дає».

— Як спалось трударям неораного поля історичних наук? — бадьоро в своєму стилі запитав Музикант сонного Боровика.

— На диво добре і сни снились, але якісь не певні — спантеличено відказав старий.

— Дайте вгадаю. Вам снились розкопки гробниці Тутенхамона?

— Ні, мені снилось що я знайшов чорний дипломат. Він лежав просто на тротуарі я його підняв, важкий, відчиняю, а там золото блистить цілими злитками. В цей момент мені стало так знаєте добре так хороше. Мною заволоділо те відчуття що раптом здійснились усі мої мрії, на душі стало так якось знаєте легко, тепло, затишно.

— І що ви з ним зробили?

— Здав в поліцію. Воно було не моє, чуже. Я не міг взяти чуже. Не звик.

— На моїй малій батьківщині на це кажуть так; «дурень спить-дурню сниться». Тільки не сприймайте будь ласка на свою адресу.

— А звідки ви Дмитре родом?

— В цілях конспірації я не можу відкрити вам цієї таємниці. Гриф секретно поставлений моїм відділом безпеки й ця інформація не повинна бути розголошена. Можу сказати лиш що місце де я народився розташоване неподалік з відси. Воно має одну спільність з прізвищем двох американських

президентів.

Петрович усміхнувся чи то від сарказму Діми? Чи то від того що розгадав його загадку?

Щоб умитись від сонної кислоті потрібно було брати відро та йти на підприємство по випуску мінеральних вод яке розташовувалось тут же неподалік. Власне цей цех колись належав санаторію, але через банкрутство останнього тепер в нього нові господарі. Води Боровику тут не шкодували давали скільки тому було потрібно. Вона була холодна викачана з глибоких водоносних надр землі. Промивши очі, покулупавшись у вухах, освіживши шию, та збривши густу рослинність зі свого фейсу Діма рушив в магазин за покупками, там його сотка раптово матеріалізувалась в дві буханки хліба, один різаний батон, велику упаковку майонезу, дві консервовані кільки в томаті, один лимон і маленький шматок вареної ковбаси.

— Будемо жити, Петровичу, — задоволено промовив Діма увійшовши в кімнату — дав Бог день, дасть Бог їжу.

Так-сяк поснідавши Музикант вирушив на оглядини місцевості. Тут все було по весняному свіжо, багато дерев, та вони здається росли скрізь, навіть на недобудованому будинку що в майбутньому мав стати частиною санаторію просто на п'ятому поверсі росли і тяглись до сонця декілька здорових пагонів. Воістину не збагненна

сила життя що пробиває собі дорогу скрізь де тільки може. По землі струнами натягались довгі, але вузькі асфальтовані доріжки, обабіч них зеленою стіною стояли туї. Повсюди рясно розростались бур'яни буяли трави. Діма Музикант вдихав чисте весняне повітря, милувався довколишніми пейзажами, самотньо блукаючи територією і від тієї самотності йому ставало моторошно. Величезні будівлі санаторію вже багато років стояли пустою, поволі руйнувались, занепадали, над ними знущався час та природні умови; дощі, вітри, спека та морози, робили свою чорну справу. А хтось же колись їх будував, о ті здоровенні махіни корпуси. Хтось вклав силу-селену людської праці в їх зведення. Хтось складав плани, не жалів мільйони грошових знаків, будматеріалів. Хтось робив це не для свого збагачення, але для блага людини. Скільки народу поправило тут своє здоров'я за тих тридцять років його експлуатації, а скільки могли б ще отримати лікування для свого тіла, а можливо й душі в цьому храмі здоров'я? Не треба. Змінились часи. Нікому нічого, не треба. Красти, знищувати, брехати, обдирати і жерти, жерти запливаючи смердючим жиром, ось і все що потребують нові будівничі, нового ладу. А може нема більше в нашій країні хворих? Може всі тепер здорові міцні, загартовані, не кашляють, не чхають. Кому потрібні ті

санаторії? Для чого? Хіба здорові потребують курортів, здравниць, лікарень? А може народ збагатів і кинувся на за-граничні курорти в Турцію, Кіпр, Дубаї екзотичні Мальдіви, Іспанію? На кращий сервіс та харчі. Чи може з висоти захмарного Олімпу ніхто їх не бачить тих людей маленьких мурашок, якими повняться українська земля, живуть собі та й живуть під божою опікою та ласкою і нехай собі живуть. Кому ж до них є діло? А час минає, без жалю губить людську працю. Знай оговтаються колись, о ті на Олімпі що під небом, схаменуться, а вже пізно.

Шукач щастя довірився своїм ногам, а вони відчувши волю як прудкі коні понесли його незвіданими дорогами, вивели в ліс повели витоптаною кимось стежкою, подались в долини, аж так занесли свого господаря на берег Збуча що спокійно собі плив голубою стрічкою зеленим коридором з верб і чагарників. На тій стороні ріки виднілись Медобори, коралові рифи що мільйони років назад були берегами давнього моря. Важко уявити що в сиву давнину тут плавали різноманітні риби, акули, давні зубаті чудовиська рискали скрізь в пошуках їжі. Росли дрімучі ліси з водорослів, на дні будували свої житла морські істоти, а на березі бродили велетенські динозаври, про те що в цих місцях колись заводитимуть будинки люди вони навіть не підозрювали бо до цього часу мав минути

ще не один мільйон років.

8

Діма відпочивав душею, вдихав на повні груди чисте повітря і замріяно дивився в мальовничу долину, там він бачив як на річковому плесі купаються сонячні зайчики, а біля плеса сидять троє людей які час від часу вимахують довгими тонкими тростинами. Музикант зафіксував їх одразу, троє рибалок займались своєю здавалось нехитрою справою, ловили рибу. Що в цьому складного? Зачіпаєш на гачок наживку, закидаєш подалі, та чекаєш коли клюне при цьому промовляєш собі; «ловися рибко велика та ще більша». Коли клюне тягнеш, і ось тобі на березі обід чи вечеря. Тут головне щоб щастило. Діма Музикант ловив рибу ще в зелено-юному віці коли жив в селі біля самої ріки, а за рікою через греблю був чималий ставок, а збоку через дорогу ще чимало ставків що ліку їм не було. Одні менші другі більші, одні як калюжа мілкі жабі по око, а другі трошки глибші, але по справжньому глибоких не було. Це не завадило малому шибенику аж три рази топитись і три рази завдяки добрим людям рятуватись. Напевно мав ще для чогось жити на білім світі. Тоді було все для риболовлі і рибні місця і дитяча безтурботність та й часу без міри.

Ой, які то тепер далекі часи. З тих пір він жодного разу не тримав в руці вудку. Не його це було, переріс, перегорів. Витратити купу часу на ловлю риби здавалось йому марнотою. Сидиш цілий день і добре якщо кльов іде то хоч не даремно, а коли кльов не йде вважай марно час пролетів. Не його це було захоплення, не лежала душа до риболовства як промайнуло дитинство.

Діма Музикант згадував ті старі часи, а в цей самий час в його голові рада народних депутатів на черговому засіданні приймала рішення, комісія згідно цього рішення складала подальший план дій. Через декілька секунд усе було сплановано, схвалено, підписано та передано у виконавчий комітет де все невідкладно закрутилось та завертілось. Ось що означає відсутність бюрократії. Діма сплюнув через ліве плече, очі хижо спалахнули, а ноги рішучо пішли в сторону рибалок.

Через декілька хвилин авантюрист опинився на пологому березі ріки, де саме сиділа тройця. Довгий худорлявий як тичок для квасолі чоловік, огрядна жінка з великими xxx розміру грудьми на яких добре сидів червоний ліфчик, цими грудьми можна було б нагодувати цілі ясла немовлят та ще б залишилось. Біля жінки крутився малий хлопчина з білим як молоко волоссям. Чоловік стояв на березі в руках тримав довге вудлище й не відводячи очі від

поплавка смачно поцьмакував сигарету, жінка сиділа на маленькому розкладному стільчику, на очах у неї були начеплені чорні окуляри, кінець вудлища міцно затиснутий у неї між пухлими литками. Малий махаючи білобрисим чубом зацікавлено спостерігав за своєю новою модною розкладною вудочкою з чималою катушкою з боку. Неподалік під розлогою вербою в тіньочку стояла припаркована чорна іномарка, а біля неї на зеленій травці лежав чикотіло. Діма Музикант називав чикотілами собак бійцівських порід, ті які роздирають людей тільки по одній команді, фас. Чикотіло побачивши чужака рвучко підвівся при цьому загрозово гаркнув в його сторону. Хоч собака був в наморднику все ж змушував Композитора не аби як нервувати.

— Ну як, клює? — запитав стандартно Діма.

— Та щось не дуже? Напевно через сонце, припікає ж зараза, — відказав тичка-чоловік відірвавшись нарешті від свого поплавка і косо глянув на допитливого прибульця.

— Кажете сонце? — перепитав Діма потираючи потилиця — а от згадується мені чемпіонат світу по ловлі риби з човна що проходив в Одесі от там гріло. Розпал літа. Сонце в зеніті, а риба ловилась ще й яка.

— Ви були на чемпіонаті світу? — проявив свою дитячу цікавість білобрисий хлопчина.